

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ**

"Εκθεσις πεπραγμένων κατά τὸ ἔτος 1992

ΓΕΝΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατά τὸ ἔτος 1992 συνεχίσθηκε ὁ ἐμπλουτισμὸς τοῦ Γενικοῦ Εύρετηρίου μὲ νέα στοιχεῖα ἀπὸ ἀποδελτιώσεις. Ἀποδελτιώθηκαν τέσσερις (4) τόμοι πρακτικὰ Συνεδρίων, ποὺ τὰ περισσότερα εἶχαν πραγματοποιηθεῖ πρόσφατα: ὅκτω (8) βιβλία, ποὺ ἀφοροῦσαν σὲ συγκεκριμένα μνημεῖα ἢ περιοχὲς καὶ ἐκατὸν πενήντα ἐπτά (157) τόμοι περιοδικῶν. Καινούργια δελτία ποὺ προέκυψαν ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἀποδελτιώσεις ἦταν ἔξηντα δύο (62). Συγχρόνως διορθώθηκε, συμπληρώθηκε καὶ ἐνημερώθηκε μεγάλο μέρος ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα δελτία. Συγκεντρωτικὰ ἔχομε 2.101 δελτία ναῶν μὲ τοιχογραφίες ἀπὸ τὸν 7ο αἰ. ἔως τὸ 1500.

"Αρχισε ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ δακτυλογράφηση τῆς βιβλιογραφίας. Ἐμπλουτίσθηκε μὲ δωρεὲς καὶ καταγράφηκε τὸ φωτογραφικὸ Ἀρχεῖο.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

Συνεχίσθηκε ὁ ἔλεγχος τῶν κειμένων ἀπὸ τὸν ἐπόπτη τοῦ Εύρετηρίου ἀκαδημαϊκὸ κ. Μανόλη Χατζηδάκη διὰ τὴν σύνταξη καὶ ἔκδοση τοῦ Εἰδικοῦ Εύρετηρίου Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν 'Ελλάδος, τ. 1. Κύθηρα (πρόγραμμα - πιλότος).

Γιὰ τὴ συμπλήρωση τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων καὶ ἔλεγχο καὶ διακρίβωση ἀποριῶν πραγματοποιήθηκε δεκαήμερη ἐρευνητικὴ ἀποστολὴ στὰ Κύθηρα (20-29 Σεπτεμβρίου 1992) μὲ τὴ συμμετοχὴ τῆς ἐρευνήτριας τῆς 'Τηγρεσίας Σ.Ε.Β.Μ.Ε. Ιω. Μπίθα, τῆς συνεργάτιδος μὲ τὸ κονδύλι ἐρευνῶν ἀρχαιολόγου 'Ελ. Κάτσα, τῆς ἀρχιτέκτονος Π. Ζαχοπούλου καὶ τοῦ ἔκτακτου ἀρχαιολόγου Θ. Ἀρχοντόπουλου. Τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς ἀνῆλθαν σὲ 447.236 δρχ.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΜΕΝΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνεχίζεται ἡ ἐνημέρωση καὶ ἐπεξεργασία τοῦ ὑπάρχοντος ὄλικοῦ διὰ τὴ σύνταξη τοῦ σχετικοῦ Εύρετηρίου.

Προγράμματα έπιχορηγούμενα από τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐρευνῶν.

‘Ολοκληρώθηκε τὸ ἔρευνητικὸ πρόγραμμα: «Ἐύρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν. Φάση Β’» κόστους 1.892.293 δρχ., ποὺ ἀφοροῦσε σὲ ἀμοιβὴ τῶν συνεργατῶν ἀρχαιολόγων Β. Φωσκόλου καὶ Ἐλ. Κάτσα, ἐκτυπώσεις φωτογραφιῶν, συντήρηση ὑπολογιστῆς καὶ ἀναλώσιμα εἰδή.

2) “Αρχισε (15 Ἀπριλίου 1992) τὸ ἔρευνητικὸ πρόγραμμα «Ἐύρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν (Κυθήρων, Δωδεκανήσου καὶ Μακεδονίας). Φάση Γ’ (200/233)» τελικοῦ προϋπολογισμοῦ 5.757.707 δρχ. Στὸ πρόγραμμα αὐτὸ συνεργάζονται ἡ ἀρχαιολόγος Ἐλ. Κάτσα καὶ ἡ ἀρχιτέκτων Π. Ζαχοπούλου. Ἡδη πραγματοποιήθηκε μιὰ ἔρευνητικὴ ἀποστολὴ στὰ Δωδεκάνησα μὲ τὴ συμμετοχὴ τῆς ἔρευνήτριας Ἰωάννας Μπίθα καὶ τὴ συνεργασία τῆς οἰκείας Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, κόστους 131.000 δρχ. Σκοπός της ἡ παροχὴ σχετικῆς τεχνογνωσίας, ὁ προγραμματισμὸς τῶν προπαρασκευαστικῶν ἔργασιῶν γιὰ τὸ Ἐύρετήριο τῆς περιοχῆς καθὼς καὶ ἡ δργάνωση καὶ ἐκτέλεση ἔρευνητικῆς ἀποστολῆς στὴ Χάλκη. Ἐπίσης μὲ τὸ κονδύλι αὐτὸ προβλέπεται ἡ ἐκπόνηση προγράμματος μηχανοργάνωσης τοῦ Ἐύρετηρίου, φωτογραφήσεις, σχεδιασμὸς ἔξιτηλων τοιχογραφιῶν, ἀγορὰ ἐκτυπωτῆ laser καὶ προγραμμάτων κ.λπ.

3) ‘Εγκρίθηκαν δύο νέα προγράμματα τὸ «Ἐύρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν Δωδεκανήσου. Φάση Α’», προϋπολογισμοῦ 2.000.000 δρχ. καὶ τὸ «Ἐύρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν Βεροίας. Φάση Α’», προϋπολογισμοῦ 1.870.000 δρχ., τὰ δοῦλα θὰ ξεκινήσουν ἐντὸς τοῦ 1992.

—’Εμπλουτίσθηκε ἡ βιβλιοθήκη μὲ 280 νέους τίτλους (βιβλία, ἀνάτυπα καὶ τόμοι περιοδικῶν, ὅλα ἀπὸ δωρεές).

—Οἱ ἔρευνήτριες τῆς ‘Τηρεσίας παρακολούθησαν ἑλληνικὰ συνέδρια σχετικὰ μὲ τὸ ἀντικείμενο τῶν ἔρευνητικῶν προγραμμάτων τῆς.

—Συνεχίσθηκε καὶ ἐφέτος ἡ προώθηση τοῦ Διεθνοῦς Corpus τῶν Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν στὸ δοῦλο πρωτοστατεῖ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μὲ τὴν ἀνταλλαγὴ ἀλληλογραφίας καὶ μὲ προσωπικές ἐπαφές.

—Ἐστάλη βιβλιογραφικὸ δελτίο γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ Bulletin of British Byzantine Studies, 19 (1993).

Δραστηριότητες ἀτομικές.

Μανόλης Χατζηδάκης, ἀκαδημαϊκός, ἐπόπτης τοῦ Εύρετηρίου:

—Προχώρησε ἡ σύνταξη τοῦ βιβλίου του “Ἐλληνες Ζωγράφοι μετὰ τὴν “Αλω-

ση», τ. 2, Κ—Ω, ποὺ δημοσιεύει τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἐρευνῶν, μὲ χορηγίᾳ τοῦ Ἰδρύματος Οὐράνη.

—Εἰσηγήθηκε τὴν ἐκλογὴν ὡς ἀντεπιστελλόντων μελῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐκ τῶν ξένων ἐπιστημόνων τῶν καθηγητῶν κ. Γεωργίου Γαλάβαρη (Mc Gill, Montreal Καναδᾶ) καὶ κ. Gilbert Dagron (Collège de France-Παρίσι).

—Παρουσίασε στὴν Ὀλομέλεια τὸ βιβλίο τῶν ἀντεπιστελλόντων μελῶν καθηγητῶν κ. Kurt Weitzmann καὶ κ. Γεωργίου Γαλάβαρη «Τὰ Εἰκονογραφημένα Χειρόγραφα τῆς Μονῆς Σινᾶ» καὶ εἰσηγήθηκε τὴ βράβευση τοῦ βιβλίου.

’Ιωάννα Μπίθα, ἐρευνήτρια τοῦ Εὑρετηρίου :

—Λῆμμα γιὰ τὸ Δαφνὶ στὸ Macmillan Dictionary of Art.

—Δημοσιεύθηκε ὁ Ὁδηγὸς τῶν Εἰκόνων στὸν Ὁδηγὸ τοῦ Λαογραφικοῦ Μουσείου Στεμνίτσας, Ἀρκαδία 1992, σ. 106-123, εἰκ. 70-91.

—Ανακοίνωση μὲ θέμα «Εἰκόνες τοῦ 18ου αἰ. στὸ Λαογραφικὸ Μουσεῖο Στεμνίτσας» στὸ Δωδέκατο Συμπόσιο τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Εταιρείας (X.A.E.), Ἀθήνα, Μάϊος 1992, Περιλήψεις, σ. 37-38.

—Ανακοίνωση μὲ θέμα «Ἡ συλλογὴ εἰκόνων τοῦ Λαογραφικοῦ Μουσείου Στεμνίτσας» στὸ Α' Εκπαιδευτικὸ Συμπόσιο γιὰ τὴν Ἀρκαδία.

Σταματία Καλαντζοπούλου, ἐρευνήτρια τοῦ Εὑρετηρίου: συνεχίζει τὴν ἐκπόνηση τῆς διδακτορικῆς της διατριβῆς.

’Αθήνα, 8 Δεκεμβρίου 1992

‘Ο ἐπόπτης
Μανόλης Χατζηδάκης
’Ακαδημαϊκὸς